

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ГУМАНІТАРНИХ НАУК

Філософія людяності в освіті, науці та житті

Збірник наукових матеріалів
круглого столу,
присвяченого пам'яті
професора Анатолія Олексійовича Приятельчука
(Київ, 12 травня 2023 року)

КИЇВ
 VADEX
2023

УДК 1(091)(477)(092):177.72
Ф 56

*Рекомендовано до друку
вченою радою філософського факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 10 від 24.04.2023 року)*

Редакційна колегія:

Конверський А.Є., д. філос. н., проф., акад. НАН України (голова);
Губерський Л.В., д. філос. н., проф., акад. НАН України;
Руденко С.В., д. філос. н., проф.;
Сайтарли І.А., д. філос. н., проф.;
Шашкова Л.О., д. філос. н., проф.;
Маслікова І.І., д. філос. н., доц.;
Власенко Ф.П., к. філософ. н., доц.;
Левченюк Є.В., к. філософ. н., доц. (відповід. секретар).

Адреса редакційної колегії: 01601, Київ, вул. Володимирська, 60,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
філософський факультет кім. 232; (+38044) 239-34-46

Філософія людяності в освіті, науці та житті: збірник наукових матеріалів круглого столу, присвяченого пам'яті професора Анатолія Олексійовича Приятельчука (м. Київ, 12 травня 2023 року) / ред. кол. А.Є. Конверський, Л.В. Губерський, [та ін.]. Київ: ВАДЕКС, 2023. – 182 с.
ISBN 978-966-9725-93-6

У збірнику представлені наукові матеріали круглого столу «Філософія людяності в освіті, науці та житті», присвяченого пам'яті професора Анатолія Олексійовича Приятельчука. Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх, хто цікавиться філософією та науковим доробком професора А.О. Приятельчука.

ISBN 978-966-9725-93-6

© Власенко Ф.П., Левченюк Є.В.,
Товмаш Д.А., упорядкування, 2023

Гриньків Андрій Петрович
кандидат філософських наук, доцент
кафедри менеджменту та інноваційних
технологій соціокультурної діяльності
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

ТРАНСФОРМАЦІЯ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ В КУЛЬТУРНОМУ ДІАЛОЗІ: ІНТЕГРАЦІЯ ТА ПЛЮРАЛІЗМ КУЛЬТУР

Тема культурного діалогу надзвичайно актуальна в сучасному світі, де спостерігаємо все більше та більше культурних взаємодій та діалогів між різними культурами.

Гуманістичні цінності завжди були важливим елементом культурного діалогу та міжкультурної комунікації. Однак, з появою нових технологій та зростанням глобалізації, культурний діалог стає все більш інтенсивним та складним. Це призводить до трансформації гуманістичних цінностей та вимагає постійної адаптації та інновацій.

Основною метою доповіді є розгляд процесу трансформації гуманістичних цінностей в контексті культурного діалогу та їхнього впливу на інтеграцію та плюралізм культур. Гуманістичні цінності та культурний діалог є ключовими поняттями, які мають важливе значення в контексті трансформації сучасного світу. Гуманістичні цінності включають у себе такі поняття, як гідність людини, свобода, рівність, толерантність та солідарність. Вони є визначальними для культури та суспільства, тому важливо досліджувати їхній вплив на культурний діалог.

Культурний діалог можна визначити як взаємодію різних культур з метою пізнання та розуміння інших культур. Цей діалог може здійснюватися на різних рівнях: між державами, громадами, індивідами тощо. Важливим аспектом культурного діалогу є взаємне визнання та повага до культурних різниць та взаємодія на засадах плюралізму та інтеграції.

Міжкультурний діалог є ключовим елементом для розвитку гуманістичних цінностей в сучасному світі. Дослідники також зазначають, що гуманістичні цінності та культурний діалог є взаємопов'язаними, оскільки міжкультурний діалог передбачає взаємне визнання та повагу до інших культур, що відповідає гуманістичним цінностям.

Однією з актуальних проблем, стосовно культурного діалогу та гуманістичних цінностей в сучасному світі, є необхідність забезпечення плюралізму та інтеграції в різних культурах. Останні дослідження в цій сфері підкреслюють важливість збереження гуманістичних цінностей та сприяння культурному діалогу у сучасному світі. Культурний діалог може стати інструментом боротьби з насильством та тероризмом, які є наслідком відсутності взаєморозуміння та поваги до культурних відмінностей.

За останні роки було проведено багато наукових досліджень на тему гуманістичних цінностей та культурного діалогу. Міжкультурний діалог є необхідною складовою гуманістичної освіти, яка сприяє розвитку толерантності та взаєморозуміння між різними культурами. Культурний плюралізм та гуманістичні цінності можуть бути поєднані з правами людини, які є універсальними та безпосередньо пов'язані з ідеалами гуманізму.

В сучасному світі ми можемо бачити, як гуманістичні цінності зазнають трансформації у результаті взаємодії різних культур. Наприклад, ідея рівності та гідності людей, яка є однією з основних гуманістичних цінностей, може набувати нових форм в процесі культурного діалогу. Так, у мультикультурному суспільстві ідея рівності може розширюватись на визнання різноманітності та гідності кожної культури.

Останні дослідження показують, що трансформація гуманістичних цінностей в процесі культурного діалогу та їхньої інтеграції є складним процесом, який потребує постійного діалогу між культурами, а також збереження та захисту універсальних прав людини. Також важливим є збереження національних традицій та культурної спадщини, що допомагає збагачувати глобальну культуру.

Інтеграція та плюралізм культур є складними та багатогранними процесами, які стаються в сучасному світі. Інтеграція культур може відбуватися як шляхом злиття традицій та практик різних культур, так і шляхом створення нових форм та взаємодії між культурами. Плюралізм культур, з іншого боку, означає визнання та заохочення різноманітності культур, що призводить до більшого розуміння та толерантності між людьми різних культур.

Однак, процеси інтеграції та плюралізму культур можуть мати як позитивні, так і негативні аспекти. На позитивні аспекти можна віднести збільшення культурного розмаїття та більш глибоке розуміння інших культур, що сприяє зміцненню гуманістичних цінностей, таких як толерантність, повага до інших та розуміння. Крім того, інтеграція та плюралізм культур можуть сприяти розвитку нових

форм культури та мистецтва, що в свою чергу сприяє культурному багатству та розвитку.

Проте, на жаль, процеси інтеграції та плюралізму культур також можуть мати негативний вплив на гуманістичні цінності. Наприклад, може виникнути конфлікт між різними культурами, що призводить до зменшення толерантності та загострення соціальних проблем. Крім того, може відбутися загальне зниження культурної ідентичності, що може викликати байдужість до власної культури та створювати проблеми з її збереженням та передачею майбутнім поколінням.

Культурний діалог відіграє важливу роль у формуванні світової спільноти, що базується на співпраці, взаєморозумінні та повазі до різноманітності культур. У світі, де глобалізаційні процеси набирають обертів, культурний діалог стає необхідністю для збереження миру та стабільності, а також для досягнення сталого розвитку.

Культурний діалог сприяє створенню позитивного сприйняття інших культур та сприяє розумінню їхніх традицій та звичаїв. Він дозволяє людям з різних країн та культур збагачувати свої знання та досвід, розширювати свої можливості та погляди на світ. У цьому контексті, культурний діалог може стимулювати інноваційний розвиток та підвищення конкурентоспроможності, що сприятиме економічному зростанню.

Однак, важливо зазначити, що культурний діалог може також мати й негативні наслідки. Наприклад, може статися асиміляція слабшої культури або домінування однієї культури над іншою. Також можуть виникнути конфлікти та непорозуміння між різними культурами, особливо у випадку, коли одна з культур є дискримінованою або маргіналізованою.

Отже, важливо забезпечити, щоб культурний діалог сприяв інтеграції та плюралізму культур, зберігаючи при цьому гуманістичні цінності.

Розглянувши трансформацію гуманістичних цінностей у культурному діалозі, було проаналізовано роль інтеграції та плюралізму культур у цьому процесі, а також розглянули вплив культурного діалогу на розвиток світової спільноти.

Наші дослідження показали, що культурний діалог є важливим фактором у формуванні та трансформації гуманістичних цінностей. У процесі інтеграції та плюралізму культур виникають нові цінності, які відображають світ та потреби людей у ньому. Проте, ми також визнаємо, що інтеграція та плюралізм культур можуть мати негативні наслідки, такі як втрата культурної ідентичності, культурний імперіалізм та культурний конфлікт.

За допомогою культурного діалогу ми можемо зменшити культурний імперіалізм та конфлікти між культурами, сприяти збереженню миру та стабільності в світі. Світова спільнота повинна співпрацювати для забезпечення культурного діалогу та збереження гуманістичних цінностей у процесі інтеграції та плюралізму культур.

Отже, ми вважаємо, що культурний діалог є важливим елементом у формуванні та трансформації гуманістичних цінностей, а інтеграція та плюралізм культур можуть бути використані як засіб збереження та зміцнення цих цінностей у світі.

Література:

1. Бучковська, О.Ю. Міжкультурний діалог у контексті міжкультурної комунікації. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*, 2013, 19 (2): 197-200.
2. Гриньків А. Співвідношення конфлікту та діалогу в соціально-релігійному просторі. *Вісник Інституту розвитку дитини*. 2015. Вип. 38. С. 13-21.
3. Олійник О. (2022) Діалог культур: теоретико-практичні особливості культурного виробництва. *Культурологічна думка*. Т. 21 № 1. DOI: 10.37627/2311-9489-21-2022-1.24-33

ЗМІСТ

ЧАСТИНА 1 ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ ЯК ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА ПРАКТИЧНОГО ВТІЛЕННЯ ЛЮДЯНОСТІ

<i>Глушко Т.П.</i> Бізнес як меритократичний інструмент розвитку національної економічної системи	8-10
<i>Ємельяненко Г.Д., Абизова Л.В.</i> Європейський вибір сучасної вітчизняної освіти	11-14
<i>Козловець М.А.</i> Людина в добу цифрової цивілізації: виклики і надії	15-19
<i>Конта Р.М., Мохнатюк І.О.</i> Ідеї освіти у творчості Івана Франка	20-22
<i>Утюж І.Г.</i> Освіта та медицина – цивілізаційні механізми збереження людського	23-25
<i>Шевченко С.Л., Шевченко О.В.</i> Сучасне становище освіти в контексті дихотомії «гуманізм – людяність» (в інтерпретації Пауля Тілліха)	26-30
<i>Власенко В.П.</i> Втілення ідей гуманізму в стандартах європейського простору вищої освіти	31-35
<i>Гольд О.Ф.</i> Глобалізація: мовні аспекти соціальної філософії	36-38
<i>Гресько О.В.</i> Академічна спільнота в часи випробовувань: ціннісні орієнтири	39-42
<i>Діденко Л.В.</i> Кейс-контексти виш-освіти	43-44
<i>Нападиста В.Г.</i> Етика освіти як ціннісна підвалина освітньої діяльності	45-48
<i>Носенко О.В.</i> Образ філософа-наставника в сучасному освітньому процесі (пам'яті А.О.Приятельчука)	49-52
<i>Дейнеко Д.О.</i> Людяність у роботі консульської посадової особи	53-56
<i>Загуменний Р.О.</i> На шляху до самопізнання: філософсько-освітні пошуки Цицерона і Сенеки	57-58
<i>Пашкевич К.В.</i> Проблема гуманістичної освіти в час глобальних викликів	59-63

ЧАСТИНА 2 МЕЖІ ТОЛЕРАНТНОСТІ У ДИСКУРСІ ВІЙНИ ТА МИРУ

<i>Калуга В.Ф.</i> Сутнісні цінності як еталон світу людини	64-67
<i>Руденко С.В., Товмаш Д.А.</i> Цінності відкритої науки в академічному середовищі	68-71
<i>Туренко В.Е.</i> Етика толерантності у філософії освіти	72-74
<i>Ищенко О.М.</i> Екзистенціальні наративи війни	75-77
<i>Комісар Л.П.</i> Ідентичність як відкрите питання: аксіологічна призма	78-80
<i>Левченко Є.В.</i> Толерантність та її вплив на адаптацію вимушених мігрантів	81-83
<i>Подолян Г.П.</i> Толерантність як соціальна цінність: історія і сучасність	84-87
<i>Рихліцька О.Д.</i> Проблема толерантності в сучасному суспільстві	88-90
<i>Ситник С.В.</i> Від філософії цінностей до політичних практик громадскості	91-94

<i>Шиленко Б.Є.</i> Філософсько-правовий аналіз меж толерантності в реаліях війни	95-96
<i>Каралаш А.-Ю. І.</i> Самоорганізація соціуму: від конкуренції до солідарності	97-100
<i>Галімова А.Ф.</i> Політкоректність у вимірі постправди	101-103
<i>Овчарук В.В.</i> Мовний дискурс під час російсько-української війни: межі толерантності	104-108
<i>Печериця В.С.</i> Індивідуальність у вимірі фейків	109-110
<i>Приймак О.І.</i> Право на почування: думка Володимира Винниченка у дискурсі війни	111-115
<i>Савчук В.О.</i> Толерантність та її межі: дискурс війни і миру	116-118

ЧАСТИНА 3 **СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИНЦИПУ ГУМАНІЗМУ**

<i>Губерський Л.В.</i> Практичний гуманізм як світоглядна основа нової ідеології міжнародного співробітництва	119-123
<i>Бойченко М.І.</i> Світогляд як народження світу для людини: гуманістична перспектива	124-126
<i>Сайтарли І.А.</i> Економічна генеза гуманізму як засадничий аргумент постструктуралізму	127-130
<i>Аташкаде Р. В.</i> Людність в контексті екзистенціалізму	131-134
<i>Власенко Ф.П.</i> Гуманізм, гуманність, гуманітарність як орієнтири людності в сучасній освіті	135-140
<i>Гончаренко М. М.</i> Онтологія гуманізму	141-143
<i>Гриньків А. П.</i> Трансформація гуманістичних цінностей в культурному діалозі: інтеграція та плюралізм культур	144-147
<i>Зубрицька Л. Й.</i> Дилема волонтера в українських реаліях	148-150
<i>Колотило В. В.</i> Модерні джерела гуманізму	151-153
<i>Кубальський О. Н.</i> Гуманістичні пріоритети наукової комунікації в умовах суспільної турбулентності	154-156
<i>Серова Ю. В.</i> Гуманізм: специфіка прояву в сучасних умовах	157-159
<i>Гемба О. І.</i> Гуманістичний метамодернізм у світлі філософії людності	160-161
<i>Лоїк Я. І.</i> Війна постлюдності як феномен відродження принципів гуманізму	162-165
<i>Мальчев Б. Р.</i> Гуманізм в багатонаціональному вимірі сучасності	166-168
<i>Селезньова Є. С.</i> Переосмислення гуманізму в епоху штучного інтелекту	169-174
<i>Філіна А. Д.</i> Практичний гуманізм як противага людській деструктивності	175-177
<i>Шипка А. О.</i> Сучасні міжнародні союзи в контексті трансформації принципів гуманізму	178-179

Наукове видання

Філософія людяності в освіті, науці та житті

Збірник наукових матеріалів
круглого столу,
присвяченого пам'яті
професора Анатолія Олексійовича Приятельчука
(Київ, 12 травня 2023 року)

Друкується в авторській редакції

Тексти статей, тез подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст публікацій, точність наведених фактів, цитат, власних імен, інших відомостей покладено на авторів.

Упорядкування: **Власенко Ф.П., Левченко Є.В., Товмаш Д.А.**
Комп'ютерна верстка: **Товмаш Д.А.**
Дизайн, обкладинка: **Кунька О.Г.**

Підписано до друку 05.05.2023 р.
Формат 60x84/16. Гарнітура Times New Roman.
Папір офсетний. Ум. друк. арк. 10,58.
Тираж 300 пр. Зам. № 5/23

Видавець ТОВ «ВАДЕКС»
04074, м. Київ, вул. Бережанська 9
тел. 067 502-22-42
сайт: <https://vadex.com.ua/>

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру України суб'єктів
видавничої справи ДК № 4285 від 27.03.2012 р.